

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ПРОПЕДЕВТИКОЮ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Ткаченко П.І., Лохматова Н.М., Гуржий О.В., Білоконь С.О.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

У статті показано можливість удосконалення існуючих та розробки, апробації й впровадження в навчальний процес сучасних ефективних технологій навчання, що дозволяє забезпечити ефективність безпосереднього спілкування між викладачем і студентом. Такий підхід має значні перспективи, враховуючи особливості вивчення медичних спеціальностей.

Ключові слова: консультативний прийом, клінічні розбори.

Одним із головних завдань сучасної вищої освіти є розкриття потенціалу всіх учасників педагогічного процесу, надання їм можливостей прояву своїх творчих здібностей. Розв'язання цієї проблеми неможливе без іноваційних технологій. Поняття "іновація" у перекладі з латинської мови означає "оновлення, нововведення або зміну". Стосовно до педагогічного процесу іновація є введенням нового в мету, зміст, методи і форми навчання, виховання, організацію спільної діяльності викладача та студента. У цілому під іноваційним процесом в вищій освіті розуміють комплексну діяльність зі створення, освоєння, використання й поширення нововведень з метою вдосконалення та покращення результатів навчання.

Болонський процес є потужним стимулом впровадження в освіту іновацій, розвитку інформаційних технологій і вимагає істотного підвищення якості й ефективності використання комп'ютерного устаткування, створення й впровадження нових програмних комплексів, бази сучасних наукових даних, ефективного використання телекомунікаційних мереж. Розвиток інформаційних технологій у вищій медичній освіті сприяє удосконаленню навчального процесу, створенню інформаційного простору й організації дистанційного навчання. Особлива увага приділяється удосконаленню самостійної роботи студентів, методів контролю знань із використанням комп'ютерних технологій.

Кафедра дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології на шляху до переходу навчання студентів за кредитно-модульною системою займає активну позицію щодо впровадження в навчальний процес іноваційних технологій. Під час навчання студенти IV та V курсів стоматологічного факультету отримують знання щодо питань дитячої хірургічної стоматологічної патології, диференціальної діагностики і застосування нових методів лікування, оволодівають практичними навичками та умінями з акцентом на вікові анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму. Кафедра є випускаючою і відіграє вагомую роль у процесі становлення лікаря-стоматолога при переході від теоретичних знань до самостійної практичної діяльності. Тому завдання педагогічного колективу кафедри полягає не тільки у формуванні конкурентоспроможного висококваліфікованого фахівця, але і в вихованні всесторонньо розвиненої соціально-активної особистості. У цих умовах на перший план виходять розробка, апробація й впровадження в навчальний процес сучасних ефективних технологій навчання, що дозволяє вдосконалювати навчальний процес, забезпечувати ефективність безпосереднього спілкування між викладачем і студентом, що завжди було перевагою й відмінною рисою навчання медичним спеціальностям.

Іноваційні освітні технології виробляють у студента вміння орієнтуватися в нестандартних умовах, аналізувати проблеми, самостійно розробляти й реалізовувати рішення. Іноваційні методи, які використовуються на кафедрі в навчальному процесі, різноманітні й включають:

- 1) ділові ігри;
- 2) ситуаційні завдання;
- 3) майстер-класи;
- 4) творчі завдання;
- 5) наукові дискусії;
- 6) тестування;
- 7) захист рефератів;
- 8) дослідницький метод навчання;
- 9) дискусії, круглі столи;
- 10) презентації;
- 11) проблемне навчання;
- 12) мультимедійні лекції й практичні заняття;
- 13) електронні навчальні видання та ін.

При вивченні дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» для кращого засвоєння студентами матеріалу широко використовуються наочні матеріали створені співробітниками кафедри, кожне практи-

чне заняття забезпечене фотоматеріалами, електронними відбірками з тематичними клінічними випадками власних спостережень, методиками проведення оперативних втручань, які надають можливість ілюструвати ситуаційні задачі. Наша робота показала, що найбільш доцільним є використання ситуаційних завдань, тому що це дозволяє студентів не стільки пасивно оволодівати матеріалом, а логічно його осмислювати, підвищуючи якість розуміння й засвоєння клінічного матеріалу. Для самостійної роботи студентами використовуються матеріали, розроблені та створені викладачами кафедри: електронні посібники, методичні розробки, ілюстровані алгоритми надання медичної стоматологічної допомоги, буклети текстових завдань. Лекційний курс з «Дитячої хірургічної стоматології» повністю забезпечений мультимедійними презентаціями, які ілюстровані результатами власних робіт та спостережень, навчальними відеофільмами. Мультимедійні засоби носять ефект наочності, допомагають студентів якісніше і в повному обсязі засвоїти матеріал, дозволяють забезпечити доступ до додаткової інформації з дисципліни, сприяючи творчому засвоєнню змісту лекції. Усе це допомагає формуванню професійного потенціалу майбутніх лікарів.

При виконанні науково-дослідних робіт, підготовці наукових доповідей на конференції студенти разом з викладачами розробляють презентації своїх робіт на базі інформаційно-комунікаційних технологій. Колектив кафедри дитячої хірургічної стоматології з пропедевтикою хірургічної стоматології заохочує до навчання та сприяє ініціативі щодо поглибленого вивчення дисципліни, та дозволяє студентам:

- Бути присутніми на консультативному прийомі, обходах у хірургічному відділенні, роботі в операційній.
- Брати участь у клінічних розборах складних випадків, учбових ділових іграх.
- Створювати наочні засоби навчання (мультимедійні презентації, навчальні фільми).
- Здійснювати творчу наукову роботу в СНТ кафедри.
- Брати участь у наукових та науково-практичних семінарах, конференціях.
- Написання та видання наукових праць під керівництвом співробітників кафедри.

Співробітники кафедри відчувають велику відповідальність за підготовку студентів до контролю знань з питань дитячої хірургічної стоматології, що входять до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок 2. Стоматологія» та практично-орієнтованого іспиту. Регулярна робота з тестовими завданнями виробляє у студентів навички логічного вирішення завдань з застосуванням теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на кафедрі. Так, у студентів IV курсу поточний контроль знань здійснюється на кожному практичному занятті шляхом усного опитування та письмового тестування (3 варіанти по 10 тестів), відпрацювання практичних навичок. Для письмового тестування використовуються тести та ситуаційні задачі складені викладачами кафедри за темами практичних занять. Проміжний контроль знань проводиться у вигляді тестування на підсумковому занятті (4 варіанти по 30 тестів). Заключний контроль знань на IV курсі відбувається наприкінці VII семестру у вигляді семестрового диференційного заліку.

Особлива увага студентів 5-го курсу приділяється підготовці до ліцензійного іспиту «Крок 2. Стоматологія»: початковий рівень знань визначається при вирішенні тестових завдань (5 варіантів по 50 тестів). Проміжний контроль знань проводиться в весняному семестрі у вигляді комп'ютерного тестування на базі ТЗН академії (10 варіантів по 100 питань). Заключний контроль знань здійснюється на заліку, який проводиться на останньому занятті циклу в кожному семестрі та складається з усного опитування і вирішення тестових завдань (5 варіантів по 50 тестів), заліковий результат для яких є на рівні 74%. Кінцевий рівень підготовки студентів V курсу визначається на ліцензійному іспиті «Крок 2. Стоматологія» та практично-орієнтованому державному іспиті відповідно до положень ОКХ. Співробітниками кафедри щорічно оновлюється матеріально-технічне забезпечення державного іспиту згідно сучасних методів діагностики та лікування захворювань щелепно-лицевої ділянки у дітей.

В результаті, за нашими спостереженнями, студенти, що навчаються із застосуванням інноваційних засобів навчання, мають більш високий рівень за різними показниками, ніж студенти, що навчаються тільки за традиційною схемою. Таким чином, під час вивчення «Дитячої хірургічної стоматології» на кафедрі вони мають реальну можливість:

- підвищити рівень теоретичних знань з дитячої хірургічної стоматології, розширити клінічне мислення;
- оволодіти сучасними та актуальними методами діагностики та лікування вроджених вад розвитку обличчя та захворюваннями слинних залоз;
- удосконалити практичні навички та вміння з дитячої хірургічної стоматології;
- професійного самовдосконалення шляхом виконання науково-дослідної роботи.